

LIETUVOS TSR PAMINKLŲ APSAUGOS IR KRAŠTOTYROS DRAUGIJA

**PATARIMAI
RAŠANTIEMS ATSIMINIMUS**

Vilnius — 1973

Atsiminimai (memuarai) yra vienas svarbių šaltinių visuomeninio, ekonominio ir kultūrinio gyvenimo istorijai pažinti. Jie teikia neįkainojamos medžiagos įvairių mokslų teorijai ir praktikai, turi didelės auklėjamosios reikšmės, praturtina nacionalinę kultūrą. Atsiminimai parodo, kaip atitinkamo laikotarpio gyvenimas atsispindi atskiruose žmone. Jie yra tartum gyvi istorijos liudininkai. Dėl to sistemingą atsiminimų kaupimą privalo susilaukti visų kraštovyriūnų ir kraštovyros darbo organizatorių nuolatinio dėmesio.

Atsiminimų reikšmė, jų panaudojimo svarba kraštovyros darbe yra nušviesta LTSR Paminklų apsaugos ir kraštovyros draugijos bei su ja bendradarbiaujančių mokslo įstaigų parengtoje metodinėje literatūroje. Atsiminimus rašančiams reikia naudotis Partijos istorijos instituto prie CKP CK 1966 m. metodiniais nurodymais "Kaip užrašyti revoliucinio judėjimo Lietuvoje (iki 1940 m.) dalyvių atsiminimus" ("Kraštovyra", v., 1966, p. 207), metodiniais patarimais atsiminimams užrašyti - "Socializmo statybos Lietuvoje (1940-1958) istorijos klausimai" (LTSR Paminklų apsaugos ir kraštovyros draugija, V., 1971) ir šiais "Patarimais rašančiams atsiminimus".

LTSR Paminklų apsaugos ir kraštovyros draugija 1970 m. paskelbė atsiminimų kaupimo konkursą, kuris pratęstas ir 1973-1974 metų naujame kraštovyros konkurse. Draugijos rūpesčiu ir toliau liks partinių, tarybinių, komjaunimo, profsąjungos ir kitų visuomeninių organizacijų darbuotojų.

Škių ir įmonių vadovų, revoliucinių kovų ir darbo veteranų, ūkybės pirminių ir novatorių, darbininkų, kolūkiečių, švietimo kultūros, meno mokslo bei kitų darbuotojų atsiminimų rašymo organizavimas.

Šie trumpi metodiniai patarimai primena svarbiausius atsiminimų rašymo principus ir reikalavimus.

1. Atsiminimų tikslas - sukaupti konkrečių faktų iš tolimesnės ir nesenos praeities gyvenimo. Dėl to juos rašyti kviečiami įvairių specialybių, įsivairaus išsilavinimo ir amžiaus žmonės.

2. Atsiminimų rašymo būdai:

a) geriausia, kai atsiminimus rašo pats betarpiškas įvykių liudininkas, dalyvis;

b) jei dėl kurių nors priežasčių (senyvas amžius, mažas reitingumas, silpna sveikata) pats autorius neįstengia jų rašyti, atsiminimus gali užrašyti pasirinktas bendraautorius: mokytojas, muziejininkas, spaudos darbuotojas, patyręs kraštotyrininkas ir pan. Atsiminimams užrašyti gerai panaudoti magnetofoną;

c) skatintina atsiminimų forma - dienoraštis, kai jį rašo įvairių profesijų, pareigų ir išsilavinimo žmonės, sugebantys ilgus metus stebėti savo kolektyvo, kaimo, apylinkės, mikrorajono, rajono ar miesto gyvenimą.

3. Pageidautina, kad, prieš pradėdamas rašyti atsiminimus, autorius ar jam padedantis asmuo (bendraautorius) susipažintų su aprašomuoju laikotarpiu.

4. Atsiminimai (memuarai) rašomi chronologine tvarka, atskleidžiant svarbiausius aprašomojo laikotarpio (įvykio)

momentus, bruczus, įvykių vystymosi priežastingumą, procesą bei eigą, problemas, asmenų veiklą ir likimus. Atsiminimai turi remtis faktais. Reikia vengti ką nors išgalvoti, "pagražinti" ar "pabloginti".

5. Atsiminimai-memuarai, kaip literatūrinio žanro kūrinys, kuriuos rašo pats autorius arba pasirinktas bendras autorius, atskleidžia nemažą istorinių faktų ir gyvenimo detalių, rašomi irgi chronologine tvarka, remiasi faktais, nušviečia įvykių eigą, priežastis, autoriaus požiūrį į daiktus, žmones ir reiškinius.

6. Atsiminimų pradžioje pateikiamos trumpos žinios apie autorių (pavardė, vardas, tėvavardis, gimimo metai ir vieta, socialinė kilmė, išsilavinimas, partiškumas, specialybė, gyvenamoji vieta, darbovietė ir pareigos). Jeigu atsiminimus surašė ne pats jų autorius, bet kitas asmuo, tai tekstas duodamas prisiminimų autoriui perskaityti ir pasirašyti. Pabaigoje turi būti tiksliai nurodyta, kas, kur ir kada juos užrašė, užrašiusiojo parašas.

7. Galima organizuoti tematinės ekspedicijas atsiminimams rinkti apie atitinkamus įvykius, darbo ir revoliucinių kovų veteranus, gamybos pirmūnus, partizanus, rašytojus, liaudies menininkus, švietimo ir kultūros veikėjus, ateistinės ir pažangios minties skleidėjus, pirmuosius kolūkinės santvarkos kūrėjus ir organizatorius, pirmuosius kolūkiečius ir pan.

8. Praktikuotina organizuoti atsiminimų rašymą ciklais, t.y. vienu metu rinkti atsiminimus apie miesto, rajono, apylinkės, ūkio, žmonės, darbo bei kovų veteranus, Didžiojo Tėvynės

karo dalyvius, pirmuosius kolūkiečius, kolūkinės santvarkos kūrėjus ir organizatorius, socialistinio lenktyniavimo pirmūnus, ordininkus, garbės kolūkiečius, ateistus ir pan.

9. Atsiminimų rašymą gali labai pagyvinti jų rašymo konkursų skelbimas spaudoje. (Juos skelbia Draugijos skyriai ir laikraščių redakcijos, pirminės organizacijos, būreliai ir sienlaikraščių redkolegijos).

10. Atsiminimų rašymo organizavimui būtina numatyti draugijos miesto (rajono) skyriaus tarybos metodiniame sektoriuje atskirą asmenį, kuris ne tik organizuotų atsiminimų rašymą, bet būtų ir pagrindiniu atsiminimų rašymo konsultantu.

11. Pageidautina, kad bibliotekų darbuotojai, padėdami atsiminimų rašymo autoriams, konsultantams bei organizatoriams, sudarytų pagalbinės literatūros bibliografijas, padėtų organizuoti memuarinės literatūros vakarus, susitikimus su atsiminimų autoriais, rengtų atsiminimų rašymo konkursus ir kt.

12. Atsiminimai rašomi, laikantis marksistinės-lenininės metodologijos principų ir reikalavimų, atrenkant faktus bei juos interpretuojant klasiniu požiūriu.

13. Numatyti atsiminimų autoriams skatinimo priemonės: vertingus atsiminimus skelbti "Kraštotyroje", lokalinėse monografijose, jų ištraukas - periodinėje spaudoje, praktikuoti autorių, bendraautorių ir organizatorių moralinį bei materialinį skatinimą.

14. Rekomenduotina prie atsiminimų, kuriuos rašo žymesni visuomenės, mokslo, kultūros veikėjai, kovos ir darbo veteranai ir kt., pridėti jų nuotraukas (jas reikia metrikuoti ir laikyti

voke, kuris priklijuojamas prie atsiminimų aplanko).

15. Atsiminimai perrašomi rašomąja mašinėle 4 egzemplioriuose, kurių vienas būtinei siunčiamas LTSR Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijai (Vilnius, Trakų 2), kitas - Partijos istorijos institutui prie LKP CK (Vilnius, Lenino pr. 12) arba, priklausomai nuo atsiminimų pobūdžio, LTSR MA Lietuvių kalbos ir literatūros institutui (Vilnius, Antakalnio 6) ir pan. Atsiminimai, kaip kraštotyros darbas, įrašomi į "Visuomeninės paminklų apsaugos ir kraštotyros darbų apskaitos knygą".

Parengė: Ambr. Jonynas ir K. Račkuskas.

Redagavo: J. Gaidulis

Общество охраны памятников и краеведения
ЛИТОВСКОЙ ССР

Как писать воспоминания

/На литовском языке/

Redagavo J. Čiudailis

"Vaidė" 1973; Uže, Nr. 15874. 3000 egz. LV 15417
Pasirašyta spaudai 1973. XII. 20. Nemokamai.